

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної
економіки та туризму

Протокол № 20 від “ 21.05 ” 2018 р.

Зав. кафедри

_____ Г.О.Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Кожухова Т.В.,
доцент кафедри міжнародної економіки
та туризму, д.е.н., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка", спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	5
вид контролю	екзамен

1. Програма дисципліни

Мета - формування системи знань про особливості міжнародних фінансів, механізмів та інструментів прийняття рішень у валютно-кредитній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях.

Завдання: ознайомлення з категоріальним апаратом, надання знань щодо сутності та елементів системи міжнародних фінансів; формування навичок розрахунку крос-курсів іноземних валют, форвардних курсів, курсів за опціоном, валютної позиції банку, оцінки вартості форвардів і опціонів, цінних паперів, кредитів.

Предмет: потоки грошових коштів і пов'язані з ними відносини в галузі міжнародної економіки.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Система міжнародних фінансів.

Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи.

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.

Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу.

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їх організаційні засади.

Тема 7. Платіжний баланс країн.

- Тема 8. Світовий фінансовий ринок та його структура
- Тема 9. Валютні ринки та валютні операції
- Тема 10. Міжнародний фондовий ринок.
- Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів.
- Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів.
- Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)
- Тема 14. Фінанси транснаціональних компаній.
- Тема 15. Міжнародна банківська справа.

2. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	у тому числі				СРС
	лекц.	пр./сем.	лаб.		
Змістовий модуль 1. Визначення економічної природи світових фінансових потоків					
Тема 1. Система міжнародних фінансів.	8	2	-	-	-
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи.	10	2	2	-	12
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів	8	2	-	-	-
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.	12	2	2	-	12
Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу.	16	2	4	-	12
Тема 6. Міжнародні розрахунки та їх організаційні засади.	8	2	-	-	-
Тема 7. Платіжний баланс країн.	10	2	2	-	12
Тема 8. Світовий фінансовий ринок та його структура	8	2	-	-	-
Тема 9. Валютні ринки та валютні операції	10	2	2	-	12
Разом за змістовим модулем 1	90	18	12	-	60
Змістовий модуль 2. Економічна природа короткострокових та довгострокових фінансових інструментів					
Тема 10. Міжнародний фондовий ринок.	12	2	4	-	9
Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів.	10	2	2	-	9
Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів.	8	2	-	-	-
Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	12	2	4	-	9
Тема 14. Фінанси транснаціональних компаній.	8	2	-	-	-
Тема 15. Міжнародна банківська справа.	10	2	2	-	9
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12	-	36
Усього годин	150	30	24	-	96

3. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Визначення економічної природи світових фінансових потоків		
1	Семінар – дискусія Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи.	2
2	Семінар-дискусія Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.	2
3	Семінар-дискусія Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу.	2
4	Семінар-тренінг Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу (країни-учасниці Єврозони: Маастрихтська угода і критерії конвергенції)	2
5	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 7. Платіжний баланс країн (аналіз статей платіжного балансу)	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 9. Валютні ринки та валютні операції (розрахунок валютної позиції банку, крос-курсів валют).	2
Змістовий модуль 2. Економічна природа короткострокових та довгострокових фінансових інструментів		
7	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 10. Міжнародний фондовий ринок. (розрахунок ринкової вартості, доходності облігацій; розрахунок вексельного зобов'язання, доходності векселя, ціни розміщення векселя)	2
8	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 10. Міжнародний фондовий ринок. (розрахунок ринкової вартості акцій, ціни придбання та продажу акцій, доходності акцій)	2
9	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів (розрахунок вартості кредитів при одноразовому погашенні кредитів; розрахунок суми відсотків за кредитом лінійним, штафельним і змішаним способами)	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів) (визначення ефективності форвардних угод з купівлі та продажу іноземної валюти).	2
11	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів) (визначення результатів за опціонними угодами. Розрахунок ефективності свопових угод).	2
12	Семінар-дискусія Тема 15. Міжнародна банківська справа	2

	(міжнародна діяльність банків: передумови виникнення, розвиток і ризику міжнародної діяльності банків).	
Всього		24

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд навчальної, наукової й періодичної літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка розрахункових індивідуальних робіт.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних конференціях і семінарах.

5. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських (практичних) занять	Кількість годин самостійної роботи	Форми самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Визначення економічної природи світових фінансових потоків			
Семінар – дискусія Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи.	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність міжнародних фінансів; функції міжнародних фінансів, чинники глобалізації світових фінансів; глобалізація фінансового ринку Джерело [1; 13; 19; 23; 24]. 2. Підготовка доповідей щодо світових фінансових криз та їх особливостей.	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, заслуховування доповідей щодо світових фінансових криз та їх особливостей
Семінар-дискусія Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: валютна система, її види, основні елементи валютної системи; класифікація валют; міжнародні розрахункові грошові одиниці; конвертованість валют; валютний паритет; валютний курс, його функції, види та фактори, які на нього впливають; купівельна спроможність валюти; основні механізми курсоутворення; еволюція світової валютної системи. Джерело [1; 13; 19; 23; 24]. 2. Підготовка рефератів з питань еволюції світової валютної системи	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, перевірка рефератів з питань еволюції світової валютної системи
Семінар-дискусія Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу.	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Європейський економічний та валютний союз; план Делора та «Маастрихтська Угода»; «критерії конвергенції» для участі в Євро-зоні; монетарна політика ЄС. Джерело [1; 13; 19; 23; 24].	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії

Семінар-тренінг Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу (країни-учасниці Єврозони: Маастрихтська угода і критерії конвергенції)	8	1. Підготовка демонстраційного матеріалу щодо презентації звітів до семінару-тренінгу «Країни-учасниці Єврозони: Маастрихтська угода і критерії конвергенції»	Заслуховування та обговорювання презентаційного матеріалу
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 7. Платіжний баланс країн (аналіз статей платіжного балансу)	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: платіжний баланс, його призначення та структура; фактори, що впливають на стан платіжного балансу; процес регулювання платіжного балансу. Джерело [1; 13; 19; 23; 24]. 2. Практичні завдання щодо проведення аналізу статей платіжного балансу, розрахунку балансу поточних операцій, балансу руху капіталів, сальдо балансу офіційних розрахунків країни	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, перевірка розрахункових завдань
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 9. Валютні ринки та валютні операції (розрахунок валютної позиції банку, крос-курсів валют).	12	1. Практичні завдання з розрахунку валютної позиції банку, розрахунку крос-курсів валют. 2. Поточний модульний контроль	Перевірка розрахункових завдань, поточний модульний контроль
Разом змістовий модуль 1	60		
Змістовий модуль 2. Економічна природа короткострокових та довгострокових фінансових інструментів			
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 10. Міжнародний фондовий ринок. (розрахунок ринкової вартості, доходності облігацій; розрахунок вексельного зобов'язання, доходності векселя, ціни розміщення векселя)	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характеристика міжнародного фондового ринку, його структура, суб'єкти, фактори розвитку; міжнародний ринок боргових цінних паперів. Джерело [1; 13; 19; 23; 24]. 2. Практичні завдання з розрахунку вартості, доходності облігацій та векселів	Перевірка розрахункових завдань
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 10. Міжнародний фондовий ринок. (розрахунок ринкової вартості акцій, ціни придбання та продажу акцій, доходності акцій)	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: міжнародний ринок титулів власності. Джерело [1; 13; 19; 23; 24]. 2. Практичні завдання з розрахунку вартості, доходності акцій	Перевірка розрахункових завдань

<p>Семінар з виконанням практичних завдань Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів (розрахунок вартості кредитів при одноразовому погашенні кредитів; розрахунок суми відсотків за кредитом лінійним, штафельним і змішаним способами)</p>	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: міжнародний кредит, його принципи та функції; форми міжнародного кредиту; процес організації міжнародного кредиту; ризики при міжнародному кредитуванні; класифікація міжнародного кредиту за цільовим призначенням; міжнародний лізинг; факторинг; форфейтинг. Джерело [1; 13; 19; 23; 24].</p> <p>2. Добір статистичної інформації щодо здійснення міжнародних лізингових, факторингових і форфейтингових операцій.</p> <p>3. Практичні завдання з розрахунку вартості міжнародних кредитів, процентної ставки кредитора, суми міжнародних лізингових платежів.</p>	<p>Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень, перевірка розрахункових завдань</p>
<p>Семінар з виконанням практичних завдань Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів) (визначення ефективності форвардних угод з купівлі та продажу іноземної валюти).</p>	5	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: форвардні угоди; ф'ючерсні угоди. Джерело [1; 13; 19; 23; 24].</p> <p>2. Практичні завдання з розрахунку результатів форвардних угод.</p>	<p>Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, перевірка розрахункових завдань</p>
<p>Семінар з виконанням практичних завдань Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів) (визначення результатів за опціонними угодами. Розрахунок ефективності свопових угод).</p>	4	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: опціонні та свопові угоди. Джерело [1; 13; 19; 23; 24].</p> <p>2. Практичні завдання з розрахунку результатів опціонних і свопових угод.</p>	<p>Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, перевірка розрахункових завдань, перевірка індивідуального завдання</p>
<p>Семінар-дискусія Тема 15. Міжнародна банківська справа (міжнародна діяльність банків: передумови виникнення, розвиток і ризики міжнародної діяльності банків).</p>	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: передумови виникнення та розвиток міжнародної діяльності банків; транснаціональні банки як основні суб'єкти міжнародної банківської справи; універсалізація банківської справи; форми міжнародного представництва транснаціональних банків; сучасні тенденції розвитку міжнародної банківської справи; ризики у міжнародній банківській справі. Джерело [1; 13; 19; 23; 24].</p> <p>2. Поточний модульний контроль</p>	<p>Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, поточний модульний контроль</p>
<p>Разом змістовий модуль 2</p>	36		
<p>Разом</p>	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні						Фахові						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
Знання і розуміння сутності та елементів системи міжнародних фінансів, глобалізації світового фінансового середовища, заборгованості у системі міжнародних фінансів, світової валютної системи, фінансової і монетарної політики Європейського валютного союзу	+						+	+	+			+	+
Знання і розуміння економічних основ міжнародних розрахунків та їх організаційних засад		+					+	+	+			+	+
Знання і розуміння сутності платіжного балансу, методики його складання		+					+	+	+			+	+
Уміння розраховувати величину торговельного балансу, балансу поточних операцій, балансу руху капіталів		+					+	+	+	+		+	+
Знання і розуміння сутності світового фінансового ринку та його структури							+	+	+			+	+
Знання і розуміння сутності валютних ринків і валютних операцій							+	+	+			+	+
Уміння розраховувати крос-курси іноземних валют, форвардні курси, курси за опціоном, валютну позицію банку		+					+	+	+	+		+	+
Знання і розуміння сутності міжнародного фондового ринку, особливостей його функціонування, встановлення сучасних тенденцій його розвитку							+	+	+			+	+
Уміння розраховувати вартість, дохідність акцій, облігацій та векселів		+					+	+	+	+		+	+
Знання і розуміння сутності міжнародного ринку банківських кредитів							+	+	+			+	+
Уміння розраховувати вартість кредитів, нараховувати відсотки за кредитами різними способами		+					+	+	+	+		+	+
Знання і розуміння сутності міжнародного ринку похідних цінних паперів (деривативів), форвардних операцій, операцій «своп», ф'ючерних контрактів, опціонів							+	+	+			+	+

Уміння оцінювати вартість форвардів і опціонів та застосовувати їх для хеджування валютних ризиків		+					+	+	+	+	+	+
Знання і розуміння сутності фінансів транснаціональних корпорацій, міжнародної банківської справи, тенденцій розвитку							+	+	+		+	+

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку проведення екзамену: протягом семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 2	-	-	2	-	-	2
Тема 4	-	-	2	-	-	2
Тема 5	-	-	2	9	-	11
Тема 7	-	2	-	-	-	2
Тема 9	-	2	-	-	5	7
Разом змістовий модуль 1	-	4	6	9	5	24
Тема 10	-	4	-	-	-	4
Тема 11	-	2	-	-	-	2
Тема 13	-	4	-	9	-	13
Тема 15	-	-	2	-	5	12
Разом змістовий модуль 2	-	10	2	9	5	26
Разом	-	14	8	18	10	50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник /С.Я.Боринець.- К.:Знання, 2006.- 494с.
2. Класифікатор іноземних валют і банківських металів, затверджений постановою Правління НБУ від 04.02.98 р. № 34 (в редакції постанови Правління НБУ від 02.10.2002 р. № 378). – <http://www.liga.net/>.
3. Козак Ю.Г. Міжнародні фінанси: Навч. посібник /Ю.Г.Козак, Н.С.Логвинова, В.В.Ковалевський. - К.: ЦУЛ, 2007.- 640с.
4. Міжнародні фінанси (за модульною системою навчання): Теоретико-практичний посібник [Доровська С.С., Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін.]- К.: Кондор, 2008р. - 310с.
5. Міжнародні фінанси: навч.посіб./ І.І.Д'яконова, М.І.Макаренко, Ф.О.Журавка та ін.; за ред. М.І.Макаренка та І.І.Д'яконової. – К.: «Центр учбової літератури»№, 2013. – 548 с.
6. Патица Н.І. Валютні операції: Навч.посіб. для дистанційного навчання/ за наук. Ред. С.М.Кваші. – К.: Університет «Україна», 2008. – 188 с.
7. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу / Т.С.Шемет; за ред.О.І.Рогача. – Київ, «Либідь», 2006. – 358 с.

Допоміжна

1. Алексеевко Л.М. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок (українсько-англійсько-російський тлумачний словник)/ Л.М. Алексеевко, В.М.Олексієнко, А.І.Юркевич. - К.: Видавничий будинок «Максимум», Тернопіль: «Економічна думка», 2000. – 592 с.
2. Бернар И. Толковый экономический и финансовый словарь. Французская, русская, английская, немецкая, испанская терминология: [в 2-х тт.- Т I: пер. с фр.] / И.Бернар, Ж.-К.Колли. - М.: Междунар.отношения, 1994. – 784 с.
3. Белінська Я.В. Валютно-курсове регулювання: проблеми теорії і практики/ Я.В.Белінська// Націон.академія управління.-К., 2007. – 372 с.
4. Волюнец Л. Ответственность суб'єктов ВЭД/ Л.Волюнец //Современный бухгалтер.- 2007.- № 47. – С.14-26.
5. Волюнец Л. Условия платежей в ВЭД / Л.Волюнец //Современный бухгалтер.- 2007.- № 50. – С.16-25.
6. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч.посіб / [Козик В.В, Панкова Л.А., Карп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О.]. - [2-ге вид.,перероб і доп]. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.- 608 с.
7. Новіцький В.Є. Міжнародна економічна діяльність. Підручник. - К.: КНЕУ, 2003. - 948с.
8. Процентний своп, його перспективи в Україні як банківського інструмента [Електронний ресурс] /А.Нікіфоров// Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/>
9. Особливості випуску та обігу опціонів в Україні [Електронний ресурс] / М.М.Самбірський, М.П.Гончарук // Режим доступу: <http://www.dominion.in.ua/>
10. Суэтин А.А. Международные валютно-финансовые отношения: ученик/А.А.Суэтин. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: КНОРУС, 2010. – 440 с.
11. Хэрис Дж. Менвилл. Международные финансы: Пер. с англ.-М.: Информационно-издательский дом", 1996. - 296с.
12. Щербіна Л. Форми розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами / Л.Щербіна //Бібліотека Баланс.- 2006. - С. 22 -31.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Європейського центрального банку // www.ecb.int
2. Сайт Світового банку // www.worldbank.org
3. Сайт Банку міжнародних розрахунків // www.bis.org
4. Сайт Міжнародного валютного фонду // www.imf.org
5. Сайт Wall Street Journal // www.wsj.com
6. Сайт The Economist // www.economist.com
7. Сайт The Banker // www.thebanker.com
8. Сайт Федеральної резервної системи США // www.federalreserve.gov
9. Сайт Міжнародної федерації фондових бірж // www.fibv.com
10. Сайт Національного банку України www.bank.gov.ua/
11. Сайт органів виконавчої влади України // www.kmu.gov.ua
12. Сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua
13. Сайт Державної служби статистики України // www.ukrstat.gov.ua